

3.2.2 Podmínky pro společenskovední vzdělávání v základních školách

V hodnocení podmínek pro společenskovední vzdělávání se inspekce zaměřila především na personální oblast. V souladu se zákonem o pedagogických pracovnících zjišťovala dosažení odborné kvalifikovanosti pedagogů vyučujících společenskovední předměty a zároveň délku jejich pedagogické praxe, tj. ukazatele, které významně určují odborný potenciál pedagogických pracovníků. Většina navštívených škol využívala odbornost pedagogů ve prospěch kvality společenskovedního vzdělávání.

Ve skupině učitelů společenskovedních předmětů však ve školním roce 2007/2008 nemělo 25 % příslušnou odbornou kvalifikaci, což ve srovnání s celkovým podílem nekvalifikovaných vyučujících v ZŠ (15%) hodnotí školní inspekce jako nepříznivý stav v dané oblasti. Neuspokojivá je situace zejména v malotřídních ZŠ, školách pouze s 1. stupněm, ale také 1. stupně úplných ZŠ, v nichž požadovanou odbornou kvalifikaci nezískalo 30 % učitelek a učitelů. Podíl začínajících učitelů byl necelých 12,3 %, podíl učitelů s praxí delší než 35 let a důchodců byl 7,2 %. Délka praxe ve vztahu k současně vyučovanému předmětu je zpravidla kratší.

Školy předcházely rizikům nižší kvality výuky organizováním dalšího vzdělávání učitelů. Většina škol (92 %) začlenila do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) témata směřující k zajištění kvalitního společenskovedního vzdělávání. Jednalo se především o inovace vzdělávacího obsahu (91 % ZŠ) a o témata, která napomáhají všeobecnému rozvoji oblasti společenských věd (více než 60 % škol).

3.2.3 Organizace a průběh výuky společenskovedních předmětů v základních školách

ČŠI využila ke zjišťování a hodnocení úrovně výuky společenskovedních předmětů univerzálně aplikovanou techniku pozorování a posuzování kvality výuky, která vychází z jejího podrobného rozpracování v disertační práci Univerzity Karlovy v Praze¹.

V průběhu hospitací školní inspekce zjišťovala podmínky výuky a jejich využití, organizaci, formy a metody vyučování, motivaci a hodnocení žáků, komunikaci a výchovu. Zároveň sledovala přístupy vyučujících k žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Průměrné hodnocení jednotlivých kritérií podle vybraných ukazatelů na třístupňové škále uplatňované v daném školním roce ukazuje následující graf 1.

---

¹ Srovnej Žák, V.: Zjišťování parametrů kvality výuky fyziky. Katedra didaktiky fyziky, MFF UK, Praha 2006.